

Anamnesen i udredningen

Kerteminde september 2012

Cand.psych. Steen Guldager

- Hvorfor udrede? Hvorfor sidde her?
- Gøre nytte – se den anden forstå lidt mere, lidt mere glad, rolig, fred med sig selv, se hjælperne mindre famlende, mere målrettede
- Udredning: der er noget, der ikke virker, noget, vi ikke forstår! Screening > Assessment – anamnesen
- Isbjerget

Screeningen, de umiddelbare problemer, misbruget, symptomer, adfærd

Assessment:

Livshistorien, familien, opvækstmiljøet, Den sociale arv, den genetiske arv, Udviklingsmarkørerne, Fødslen, graviditeten, De genetiske og sociale spor i familien, hjernens udvikling og Dynamik, artens udvikling, Kulturens udvikling, Afhængig af fællesskabet, Etc. + screening

Definere et menneske?

NEJ!

Finde vigtige mønstre? JA!

Hvad nytter det?

- Forstå – udrede = behandle (Hesse)
- Præcision: de afgørende mønstre: hvad ved vi om de lidelser og dynamikker, og hvilken hjælp, der gavner mest?
- Terapien, det pædagogiske, det sociale, indholdet i livet
- Føle sig lidt mere som en del af fællesskabet, forstå sig selv lidt bedre, lidt mere fred med sig selv, lidt bedre funktion i livet, gerne føle, at man gør lidt nytte, etc.

Bliver man psykisk syg af at bruge stoffer? Common sense?

- 'Det er da klart, at man får psykiske lidelser af at leve i flere år som misbruger!'
- 'Det er da klart, at man får dyssociale træk af at skulle klare sig i misbrugsmiljøet!'
- 'Vi kan jo ikke udrede folk, når de er aktivt misbrugende, de skal være stoffri i en periode først!'

Forskningsprojektet

- **Sygekassernes Helsefond** finansierer forskningsprojekt til belysning af comorbiditeten mellem misbrug, psykiske lidelser og antisocial adfærd
- Det gennemføres over to år (2009 og 2010) i et samarbejde mellem **Fredericia Misbrugscenter** (psykologerne Steen Guldager og Inger Holm) og **Århus Universitets Center for Rusmiddelforskning** (psykolog Morten Hesse)

- Fredericia Misbrugscenter, Stofmisbrugsbehandlingen (N:102), og alkoholbehandlingen (N:92), 69% mænd, 31% kvinder, gennemsnitsalder 37,5 år
- Knap 250 igennem 3 timers udredning med neuropsykologiske tests, psykiatriske interviews, personlighedsprofil, m.m.
- 194 af dem med fuld gennemførelse

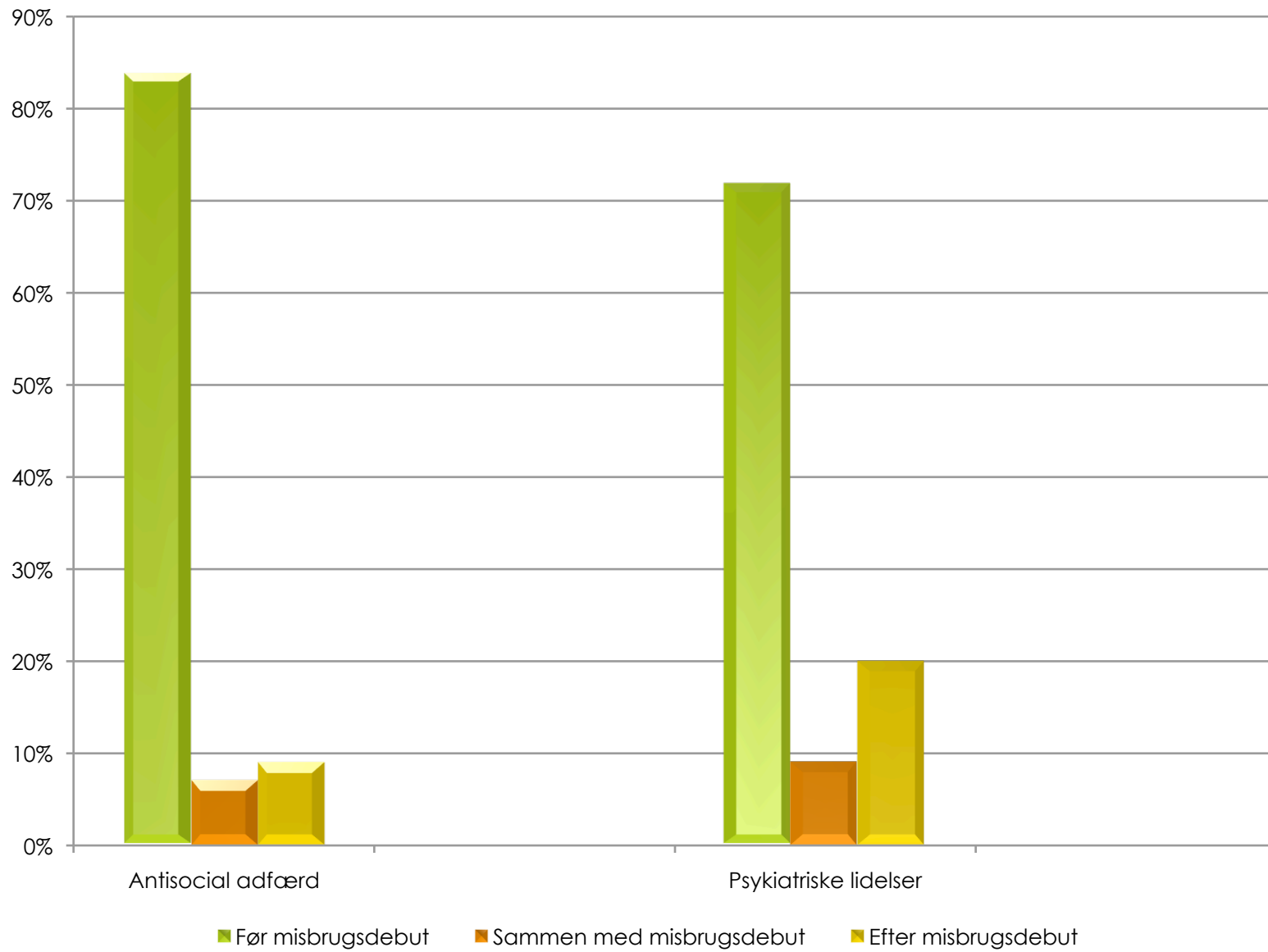
Lidelse	Procent
Klinisk depression	50.0%
Dysthymi	30.4%
Selvmodstanker eller -handlinger	58.8%
Mani eller hypomani	30.4%
Panikangst	28.9%
Agorafobi	43.3%
Social fobi	44.3%
OCD	14.4%
PTSD	13.4%
Generaliseret angst	43.8%
Alle akse I lidelser	80.4%
Psykotiske lidelser	15.0%
Alkoholmisbrug	71.1%
Stofmisbrug	57.2%
Adfærdsforstyrrelse eller antisocial adfærd	86.6%

Psykiatri og misbrug

- 80,4% havde mindst én psykiatrisk lidelse ud over misbrug (skadeligt brug og afhængighed)
- 72% af disse (58% af alle) havde diagnosticerbare symptomer på psykiske lidelser flere år før misbrugsdebut.
- De havde også mere alvorlige kliniske symptomer nu end de, hvor symptomerne på psykiske lidelser kom senere end misbruget

Antisocial adfærd

- 86,6% havde adfærdsforstyrrelser/ antisocial adfærd.
- 84% af dem (= 73% af alle) havde diagnosticerbare symptomer på det flere år før misbrugsdebut
- De som havde adfærdsforstyrrelser før misbrugsdebut, havde nu flere aggressiv-sadistiske personlighedstræk end de, hvor symptomerne kom efter misbrugsdebut

- Morten Hesse, i konklusionerne:
'I mange sager forstås misbrugsproblemerne bedst som en sen komplikation på baggrund af en kompleks blanding af psykiatriske lidelser'

- Folk får oftest ikke psykiske lidelser af at være misbrugere.
De bliver misbrugere af at have psykiske lidelser fra barndommen!

- Misbrug og livet som misbruger gør sjældent folk antisociale.
Folk udvikler misbrug, når de er antisociale fra barndommen!

Hwa' ska'ed gjør' godt for???

- Det skal gøre nytte! – for borgeren, og gerne systemet omkring borgeren. Så det kan dokumenteres og demonstreres uden blinken med øjnene
- Det skal være struktureret og fyldestgørende efter rimelige faglige standarder uden for misbrugsfeltet
- Det skal være struktureret og integreret:
 - Internt i behandlingen som helhed (behandlingsdesign, faglig supervision etc.)
 - Eksternt med de relevante instanser (egen læge, psykiatri, opsøgende støtte-kontaktpersoner, kriminalforsorgen, jobcenter etc.)

Cases

- Helsingør (m, 22, hjerneskade, fødsel)
- Roskilde (k, 42, hjerneskade, fødsel)
- Vesthimmerland (m, 39, far)
- Kbh. (m, 17, autisme, far)
- Aalborg (22, borderline pf)
- Aalborg (m, 34, hjerneskade, ulykke)
- Nordjylland (k, 24, bipolar/dep)

Anamnesen

- **Ekstremt central!**
Tests alene kan være virkeligt fejlvisende, de samme symptomer udtryk for forskellige underliggende lidelser
- Gerne tlf.-interview med mor el. anden
- Arvelige (genetiske og sociale) spor i familien, de sidste tre generationer: psykiske-, sociale-, misbrugsproblemer, selvmord/-forsøg
- Graviditet og fødsel: misbrug, komplikationer, iltmangel
- Opvækstmarkører: motorik, sprog, familie, socialt, fysiske og psykiske lidelser, kramper, hovedtraumer, psykologiske traumer, institutioner, skole, uddannelse, arbejde, misbrug, kriminalitet

Familietræ

Familietræ	Psykiske vanskeligheder, 0 til 4					Misbrug, 0 til 4				
Mormor										
<u>Momors søskende</u>										
Morfar										
Morfars søskende										
Farfar										
Farfars søskende										
Farmor										
Farmors søskende										
Mor										
Mors søskende										
Far										
Fars søskende										
Dine søskende										
Dine fætre/kusiner										

Familietræ

Psykisk sygdom

0: Psykisk sund	Ikke psykiske problemer
1: Måske psykiske vanskeligheder	Tegn på psykiske vanskeligheder, f.eks. isolerer sig i perioder, eller som du har hørt har psykiske vanskeligheder
2: Klart psykiske vanskeligheder	Har vist tydelige tegn på psykiske vanskeligheder, f.eks. ved ikke at kunne passe arbejde eller uddannelse i perioder, eller som kan have truet med selvmord
3: Svære psykiske vanskeligheder	Har f.eks. været indlagt psykiatrisk, eller haft flere selvmordsforsøg
4: Meget svære psykiske vanskeligheder	Har gennem en længere årrække har været ude af stand til at klare sig selv, ikke kunnet bo for sig selv eller opretholde et almindeligt arbejde, har haft gentagne psykiatriske indlæggelser
5: Har ingen sådan slægtning	Bruges kun om søskende
9: Ved ikke/husker ikke	

Misbrug

0 : Intet misbrug	Drikker moderat eller slet ikke, og har aldrig haft et misbrugsproblem
1 : Afholdende/tidligere misbrugsproblem	Har ikke misbrug nu, men har tidligere haft et misbrugsproblem
2 : Muligvis misbrugsproblem	Har eller havde tidligere muligvis et misbrugsproblem, men du ikke er helt sikker
3 : Helt sikkert misbrugsproblem	Personer, som du helt sikkert ved, har et alvorligt misbrugsproblem, som enten har været i behandling, eller som har oplevet alvorlige konsekvenser som følge af sit misbrug
4 : Massivt misbrugsproblem	Misbruget fylder stort set hele personens liv, kan ikke arbejde eller have familie
5 : Har ingen sådan slægtning	Bruges kun om søskende
9 : Ved ikke/husker ikke	

Kort screening i misbrugscentre, første skitse

Vi ved at lidt mere end halvdelen af de, som søger misbrugsbehandling, har haft symptomer på en psykisk lidelse før de startede med at bruge alkohol/stoffer/piller.

Derfor vil vi gerne spørge dig om nogle ting, så vi kan hjælpe dig så godt som muligt.

Hvis der er noget, vi tror kan være vigtigt for din behandling, vil vi tilbyde dig, at en læge, psykiater eller psykolog undersøger det nærmere.

Der er nok noget af det, du ikke ved eller ikke kan huske. Måske må vi ringe og spørge din mor eller en anden i din familie om de ting du ikke ved eller ikke kan huske, hvis vi får brug for det? NAVN og TLF.NR. på pårørende

Til behandler/rådgiver:

udfyld på PC, skriv kun noget, når den interviewede svarer ja til problemer, og tilføj da beskrivelse af dem

Graviditet				
Ved du, om din mor havde misbrug under sin graviditet med dig?	Massivt misbrug	Noget misbrug	Nej	Ved ikke
Var der andre komplikationer?	Store komplikationer	Mindre komplikationer	Nej	Ved ikke
Ved du, om din mor var udsat for svære sociale eller psykiske belastninger under graviditeten?	Store belastninger	Mindre belastninger	Nej	Ved ikke
Fødsel				
Ved du, om der var komplikationer ved din fødsel? (Iltmangel, navlestreng om halsen, kuvøse o.l.?)	Store komplikationer	Mindre komplikationer	Nej	Ved ikke
For tidlig fødsel (mere end 3 mdr.)?	Ja	Nej		Ved ikke
Tidlig barndom, 1-3 år				
Ved du, om der var problemer/forsinkelse med at lære at kravle og gå?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Spille bold, tegne, klatre osv.?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Med at tale, sproget?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Med at spise?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Med at sove?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Med at blive renlig?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Med at fungere i vuggestue/dagpleje?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Var dine forældre i stand til at passe på dig? Havde de et misbrug, psykisk sygdom el.lign.?	Store problemer	Visse problemer	Helt fint	Ved ikke

Barndom, 3-6 år				
Ved du, om der var problemer i børnehaven/dagplejen? Fik du ekstra støtte?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Problemer med at lege med andre børn?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Andre problemer?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Skoletiden, 6-16 år				
Havde du problemer med at klare det faglige i skolen?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Kunne du fungere i timerne, sidde nogenlunde stille, koncentrere dig, svare på spørgsmål fra læreren?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Lave gruppearbejde?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Havde du problemer med lærerne?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Havde du problemer med kammeraterne?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Pjækkede du meget?	Ja		Nej	Ved ikke
Fik du lavet lektier?	Ja		Nej	Ved ikke
Har du gennemført eksaminer?	Ja		Nej	
Havde du meget angst, tristhed, selvmordstanker eller andre psykiske problemer?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke
Har du været i kontakt med børne- og ungdomspsykiatrien?	Store problemer	Mindre problemer	Nej	Ved ikke

Fysiske sygdomme og ulykker				
Ved du, om du har haft feberkrampe?	Ja		Nej	Ved ikke
Epilepsi?	Ja		Nej	Ved ikke
Meningitis?	Ja		Nej	Ved ikke
Slået hovedet, så du var bevidstløs i mere end 5 minutter?	Ja		Nej	Ved ikke
Har du været indlagt på hospitalet?	Ja		Nej	Ved ikke
Har du været mange flere gange på skadestuen end de andre børn?	Ja, meget oftere	Noget oftere	Nej	Ved ikke
Lider du af en sukkersyge?	Ja		Nej	Ved ikke
Lider du af epilepsi?	Ja		Nej	Ved ikke
Har du anden sygdom, som vi bør kende til?	Ja		Nej	Ved ikke
Samtykke				
Hvis vi har brug for det, må vi få en læge, psykiater eller psykolog til at se dine svar igennem for at sikre, at du får den rette behandling?				
Til rådgiver/behandler:				
Er der ellers noget i din kontakt med				
eller viden om borgeren,				
der bekymrer dig væsentligt?				

Til rådgiver/behandler:

Hvis der er positivt svar i nogle af kategorierne, skal du få en psykiater/psykolog/læge til at se på det og vurdere, om der skal undersøges yderligere, under forudsætning af at den interviewede har givet sin tilladelse til det.

Seksboksen (LBW)

Intelligens (høj, gennemsnit, lav, jævn, skævt)	Kognitiv funktionsprofil (herunder de overordnede eksekutivfunktioner, evt. hjerneskader)
Personlighedsprofil (følelsesmæssig sårbarhed, udadvendthed, åbenhed for nye input/forandringer, forhold til andre mennesker, strukturerethed)	Fysiske lidelser (stofskifte, sukkersyge, epilepsi, etc.)
Psykiatriske lidelser (angst, depression/mani, psykoser/skizofreni, spiseforstyrrelser, ADHD, personlighedsforstyrrelser, etc.)	Misbrug og kriminalitet (typer, debutalder, omfang, sammenhænge, domme/afsoning)